

در عربستان؛ از زیرپا گذاشتن حقوق زنان تا سرکوب اقلیت‌های دینی

عربستان سعودی با نقض آزادی‌های فردی و اجتماعی، زیرپا گذاشتن حقوق زنان، سرکوب اقلیت‌های دینی و قومی و زندانی کردن نیروهای آزادی‌بخش یکی از بدترین کشورها در زمینه نقض حقوق بشر بشمار می‌رود.

عربستان سعودی با نقض آزادی‌های فردی و اجتماعی، زیرپا گذاشتن حقوق زنان، سرکوب اقلیت‌های دینی و قومی و زندانی کردن نیروهای آزادی‌بخش یکی از بدترین کشورها در زمینه نقض حقوق بشر بشمار می‌رود.

به گزارش فارس، اگر نگاهی به معیارهای حقوق بشر در جهان ببینیم آزادی زنان، میزان رفاه، آزادی بیان، آزادی اقلیت‌های دینی و قومی و مسائلی مشابه آن، معیارهایی برای تعیین جایگاه کیفی و کمی یک کشور است، مواردی که هیچکدام از آنها در کشور عربستان سعودی مراعات نمی‌شود و همین موضوع موجب شده تا این کشور بارها مورد انتقاد و حتی محکوم شدن از سوی سازمان‌های بین‌المللی مدافع حقوق بشر و مورد انتقاد آمریکا همپیمان متحد این کشور در منطقه قرار گیرد، مطلب زیر نگاهی مشروح به آخرین وضعیت حقوق بشر در عربستان دارد.

* وضعیت شیعیان در عربستان

گزارش‌های سازمان‌های بین‌المللی ارائه شده درباره وضعیت حقوق بشر در عربستان نشان می‌دهد، عربستان از نظر آزادی ادیان و مذاهب در بدترین وضعیت قرار دارد؛ بگونه‌ای که شیعیان این کشور حتی در مساجد خود قادر به ادای فریضه نماز نیستند، درحالی که از جمعیت 22 میلیون نفری عربستان 10 تا 15 درصد شیعه هستند. بیشتر شیعیان در منطقه شرقی عربستان در حاشیه خلیج فارس - از قطر تا نزدیک کویت - ساکن هستند و نواری شیعه‌نشین را تشکیل داده‌اند که از استان احساء تا استان قطیف را دربرمی‌گیرد.

برخی شیعیان نیز در شهر مدینه منوره ساکن هستند و برخی هم در شهر مهم "جده" سکونت دارند. در منطقه "نجران" در جنوب عربستان و در مرز یمن نیز برخی شیعیان اثنی‌عشری و اسماعیلی زندگی می‌کنند؛ اما به دلیل حاکمیت تفکرات و اندیشه‌های وهابی در عربستان مدت‌هاست از ساخت مساجد جدید شیعی حتی در مناطق "احساء"، "قطیف" و "نجران" که اکثریت ساکنان آنها را شیعیان تشکیل می‌دهند، جلوگیری می‌شود.

این در حالی است که مقامات سعودی از ارائه هرگونه توضیح در این رابطه و تبیین دلایل چنین اعمال محدودیت‌هایی خودداری می‌کنند.

حتی آمریکا متحد منطقه‌ای واشنگتن در گزارشی با تأکید بر عدم وجود آزادی مذهبی در حکومت آل سعود می‌نویسد: عربستان یکی از بدترین کشورها در احترام به آزادی‌های مذهبی است و آزادی‌های مذهبی نه تنها در قانون این کشور جایی ندارد، بلکه از هر گونه اقدام مذهبی در کنار مذهب رسمی به شدت جلوگیری می‌شود و در عربستان آزادی دینی آشکارا نقض می‌شود.

* نبود آزادی بیان در عربستان

اگر نگاهی به آزادی بیان در کشور عربستان ببینیم سیستم پادشاهی این کشور اجازه ورود مردم به عرصه تصمیم‌گیری را نمی‌دهد و تنها پس از فشارهای آمریکا بر کشورهای خلیج فارس و از جمله عربستان بود که این کشور حاضر شد، تنها انتخابات یک قرن اخیر در این کشور یعنی "انتخابات شهرداری‌ها" را برگزار نماید.

* سرکوب و زندانی کردن مخالفان

در همین حال بسیاری از نیروهای معارض عربستانی قادر به فعالیت در این کشور نیستند، بگونه‌ای که اکثر آنها در لندن اقامت دارند و یا بسیاری از آنها سالیان سال است که در زندان بسر می‌برند و به "زندانیان فراموش شده" معروف شده‌اند. آخرین گزارش سازمان دیده بان حقوق بشر از وضعیت معارضان عربستانی تأکید می‌کند، با اینکه دولت سعودی تلاش نموده چندتن از فعالان سیاسی این کشور را در ماه‌های اخیر آزاد و ممنوعیت سفر تعداد دیگری را لغو کند، با این حال تعداد بیشتری از فعالان سیاسی بدون دلیل در بازداشت بسر می‌برند که در این میان باید از فعالانی چون "منیر جصاص"، "محمد اللباد" و "رمزی جمال" یاد کرد و "علی الدمینی"، "عبد الله الحامد" و "متروک الفالح" اجازه خروج از کشور را ندارند.

* وضعیت زنان در عربستان

درباره اوضاع زنان نیز باید گفت اگرچه در شهرهای بزرگ مانند "جده" و "ریاض" اخیراً زنان آزادی‌هایی پیدا کرده‌اند، اما بسیاری از

زنان در این کشور با محدودیت‌های بسیاری دست به گریبان هستند. زنان در جامعه سعودی که تحت حاکمیت و فشار شدید گروه‌های وهابی قرار دارند، حقوقی از جمله حق دادن رأی، حق داشتن شناسنامه جداگانه یا حق رانندگی ندارند. چندی پیش یکی از مسئولان انتخابات سعودی به بهانه اینکه زمینه‌های لازم برای حضور زنان در انتخابات فراهم نیست، از پاسخ دادن به اینکه چرا زنان حق شرکت در انتخابات ندارند، شانه خالی کرد. پیش از این نیز ادعا شده بود که زنان تمایلی به مشارکت در انتخابات ندارند.

* اعمال سیاست‌های تبعیض‌آمیز علیه زنان

موضوع برابری حقوق زن و مرد در عربستان از جمله مسائلی است که در سال‌های اخیر توجه رسانه‌های بین‌المللی را به خود جلب کرده و باعث شده تا گزارش‌های زیادی از وضعیت زنان این کشور منتشر شود، از جمله این که "کمیت حذف تبعیض علیه زنان سازمان ملل متحد" گزارشی را منتشر کرد که در آن گزارش از دولت عربستان خواسته شده تا هرچه سریع‌تر به مسئله قیومیت مردان در این کشور خاتمه دهد و در راه برابری حقوق زنان و مردان بکوشد. زنان عربستانی با مشکلات بسیاری برای رفع تبعیض و حقوق برابر با مردان رو به رو هستند. چرا که جامعه عربستان همچنان یک نظام طایفه‌ای و متکی به ثروتمندان و سرمایه‌دارانی از جنس مذکر است. به همین دلیل تفاوت‌چندانی میان شهرهای مدینه و مکه با دیگر شهرهای عربستان نظیر طائف، جده، تهران و ریاض مشاهده نمی‌شود و در همه این شهرها وضعیت حقوق زنان و برابری جنسیتی بر طبق گزارش سازمان ملل متحد در سطح بسیار پایینی قرار دارد. زنان یکسره سیاه پوشند، در گرمای هوای عربستان از فرق سر تا انگشتان پا در چادرهایی سیاه رنگ پیچیده شده‌اند. چادرهای عربی یکسره و آستین دار است. بنابراین هنگامی که زن عرب این چادر را به تن می‌کند، تنها چشمانش از زیر چادر سیاه پیدا می‌شود.

* زنان عربستان در حسرت رانندگی اتومبیل

در عربستان زنان بر اساس فتوای مقامات مذهبی اجازه رانندگی ندارند. شماری از زنان این کشور در سال 1990 با نادیده گرفتن این ممنوعیت اقدام به رانندگی در شهر ریاض کردند که بلافاصله توسط پلیس عربستان دستگیر شدند. در سال‌های اخیر زنان عربستان در نامه‌ای به پادشاه عربستان خواهان لغو این قانون شده‌اند. نمایندگان مجلس عربستان نیز در طرحی خواستار اعطای حق رانندگی به زنان شده‌اند، اما تاکنون این تلاش‌ها ثمری نداشته است. تا پیش از حوادث بحرین زنان عربستانی به این کشور می‌رفتند و در آن جا رانندگی می‌کردند.

* عدم حضور در عرصه کار و تولید

زن در جامعه عربستان حضور موثری ندارد و اگرچه در سال‌های اخیر اجازه استخدام زنان در مراکز مختلف از جمله مشاغل دولتی صادر شده، اما در عمل این قانون به اجرا در نیامده است و علاوه بر این که مراکز دولتی از استخدام زنان طفره می‌روند، کارکردن زنان در مراکز خصوصی نیز امری غیر قانونی محسوب می‌شود.

بنابراین بکار گرفتن زنان در بسیاری از سمت‌های اجرایی، وزارتخانه‌ها، ادارات و دادگستری ممنوع است؛ میزان اشتغال زنان در عربستان سعودی در سطح پایینی قرار دارد و با این که بیش از هفتاد درصد زنان عربستان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند، تنها پنج درصد نیروی کار این کشور را تشکیل می‌دهند.

این میزان اشتغال زنان، پایین‌ترین میزان اشتغال در جهان است. تلاش برای گسترش فرهنگ کار زنان در عربستان سعودی، همواره با مقاومت گروه‌های مذهبی، ادارات وابسته به وزارت کار و بسیاری از شهروندان مرد عربستان مواجه شده است.

وزیر کار عربستان سعودی در اظهارنظری گفته بود: "وزارتخانه برنامه‌ای برای گسترش اشتغال زنان ندارد... چرا که بهترین کار برای زنان، خانه داری و شوهرداری است... استخدام زنان بدون اجازه رسمی و لی ممنوع است، همانطور که کار زن در خارج از خانه نباید با کار او در خانه تداخل داشته باشد و باعث شود او از وظایف اصلی‌اش بازماند...".

* مردان سعودی حق داشتن تلفن همراه را به زنان خود نمی‌دهند

علاوه بر اینکه زنان عربستانی حق داشتن هویت مستقل و همچنین اجازه رانندگی را ندارند، بسیاری از آنان با نحوه برخورد ظالمانه همسران خود دست به گریبانند و بسیاری از مردان عربستانی حتی حق داشتن تلفن همراه را برای همسران خود قائل نیستند.

دولت عربستان سعودي که جامعه این کشور با مشکلات و معضلات زيادي از جمله تضییع حقوق زنان و قاچاق انسان و آزار و اذیت خدمتکاران زن خارجی مواجه است، سرانجام پس از فشار مجامع داخلی و خارجی این کشور، تجارت و قاچاق انسان در این کشور را پذیرفت و قانونی در مبارزه با این جرم تصویب کرد.

* فقر در کشور نفت خیز عربستان

میانگین فقر در عربستان نگران کننده است، نشریه تخصصی "مید" در یکی از گزارش‌های خود از شیوع فقر گسترده در پادشاهی نفت خیز عربستان با حداقل یک تریلیون دلار سپرده در بانک‌های آمریکا خبر داد.

ارقامی که توسط "مفلح القحطانی" دبیر انجمن ملی حقوق بشر در عربستان ارائه شد، تصویری ناامید کننده از وسعت فقر را نشان می‌دهد.

وی می‌گوید: بین 45 تا 60 درصد سعودی‌ها قادر به خرید خانه نیستند و حدود 75 هزار خانواده سعودی کمتر از 2000 ریال سعودی (دلار 540) در ماه کسب می‌کنند و مردم با وجود ثروت نفتی عظیم عربستان در دام فقر گرفتار شده‌اند.